

**Рішення разової спеціалізованої вченої ради ДФ 70.050.041.
про присудження ступеня доктора філософії**

Здобувач ступеня доктора філософії Олександр КІЗЛЯР, 1992 року народження, громадянин України;

освіта вища: закінчив у 2018 році ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія Управління Персоналом» за спеціальністю: «Економіка і управління персоналом».

З 2017 року по теперішній час є фізичною особою підприємцем.

Виконав акредитовану освітньо-наукову програму 051 «Економіка».

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Хмельницького національного університету Міністерства освіти і науки України (м. Хмельницький) від 5.12.2024 року № 88-АС

у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради: Павла ГРИГОРУКА, д.е.н., професора, завідувача кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету;

Рецензента: Ніли ХРУЩ, д.е.н., професора, завідувача кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету;

Офіційних опонентів: Ірини КІНАШ, д.е.н., професора, завідувача кафедри менеджменту та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу;

Олени КУЗЬМАК, д.е.н., професора, професора кафедри фінансів, банківської справи та страхування Луцького національного технічного університету;

Світлани СУДОМИР, д.е.н., професора, професора кафедри економіки і менеджменту Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут».

на засіданні 24 січня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка»

Олександрю КІЗЛЯРУ

на підставі публічного захисту дисертації «Концепція «розумне місто» як інструмент інноваційного розвитку території».

Дисертацію виконано у Хмельницькому національному університеті Міністерства освіти і науки України (м. Хмельницький).

Науковий керівник:

Марія ДИХА, д.е.н., професор, професор кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі Хмельницького національного університету.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить науково-обґрунтовані результати, які полягають в обґрунтуванні методичного інструментарія оцінювання рівня інноваційної сприйнятливості міст щодо імплементації цифрових рішень та розвитку розумної інфраструктури; розробці трирівневої моделі оцінювання проєктів «розумного міста» на засадах пріоритетно-ціннісного підходу; удосконаленні термінологічного апарата з досліджуваної тематики; удосконаленні концептуальних пріоритетів розвитку екосистеми для підтримки реалізації проєктів «розумного міста»; розвитку наукових положень щодо формування електронної платформи смарт-проєктів. Виконані наукові завдання мають істотне значення для галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» у сфері економіки.

Дисертація виконана державною мовою; відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми Хмельницького національного університету зі спеціальності 051 «Економіка» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Загальний обсяг роботи складає 264 сторінки. Дисертація включає 21 таблицю (з них 11 таблиць займають 18 повних сторінок), 21 рисунок (з них 5 рисунків займають 5 повних сторінок), анотацію (на 8 сторінках українською та англійською мовами), додатки (на 32 сторінках), а також список використаних джерел із 273 найменувань, що розміщений на 30 сторінках.

Обсяг дисертації відповідає встановленим обсягам основного тексту за освітньо-науковою програмою «Економіка» Хмельницького національного університету.

Здобувач має 9 наукових публікацій за темою дисертації, загальним обсягом 3,5 друк. арк., з яких особисто автору належить 3,4 друк. арк., у тому числі: 4 статті у наукових фахових виданнях України обсягом 2,5 друк. арк. (особисто автору належить 2,5 друк. арк.); 4 наукових одноосібних публікацій (0,75 друк. арк.) та 1 публікація у співавторстві (частка автора у якій складає 0,15 друк. арк.), що додатково відображають результати дослідження.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

а) в яких опубліковані основні наукові результати:

1. Кізляр О.О. Методичні підходи до оцінювання рівня розвитку та ефективності функціонування «розумних» міст. *Наукові перспективи: журнал*. 2022. № 11(29). С.164-177. URL: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11\(29\)-164-177](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-11(29)-164-177) [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, Research Bible]. (0,7 д.а.).

2. Кізляр О.О. Зарубіжний досвід впровадження концепції «розумне місто»: кращі практики та досвід для України. *Multidisciplinárni mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" SÉRIE Informační technologie*. 2023. № 1 (20), 205-217. URL: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1\(20\)-204-217](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2023-1(20)-204-217) [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, Research Bible]. (0,7 д.а.).

3. Кізляр О.О. Цифрова трансформація регіонів України як передумова імплементації концепції розумного міста. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, 2024, 332(4), 457-464. URL: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-332-69> [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, CrossRef, Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського]. (0,5 д.а.).

4. Кізляр О.О. Методичний інструментарій ефективності проєктів «розумного міста». *Modeling the development of the economic systems*, 2024 (3), 264-273. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-13-37> [фахове видання; міжнародні інформаційні та наукометричні бази: Index Copernicus (IC), Google Scholar, CrossRef, Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського]. (0,6 д.а.).

б) які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Кізляр О.О. Сучасні стандарти впровадження концепції «Smartcity». *Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку держави в умовах глобалізації : збірник тез V Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 січня 2022 року)*; за заг. ред. д-ра. екон. наук, проф. Синчака В.П. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2022. С. 91-95. URL: <https://cutt.ly/O3byMNL>

6. Кізляр О.О. Сутнісна характеристика концепції «Розумне місто». *Перспективи сталого розвитку в умовах глобалізації в економічному, управлінському та інженерному аспектах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (3-4 листопада 2022 р.)*; за ред. Макаренка А.П., Меліхової Т.О. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 84-86.

7. Кізляр О.О. Перспектива відновлення міст на принципах «Smart City». *Відновлення та модернізація економіки України: виклики, пріоритети, практики: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (2 березня 2023 р.)*. Харків: ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2023. С. 70-72.

8. Кізляр О.О., Диха М.В. Інноваційна сприйнятливість міст щодо імплементації цифрових рішень та розвитку розумної інфраструктури. *Сталий розвиток аграрної сфери: інженерно-економічне забезпечення: матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції (23 жовтня 2024 р.)*. Бережани: ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут». 2024. С. 111-115.

9. Кізляр О.О. Розвиток екосистеми Smart City: інтеграція технологій та партнерств у міському середовищі. *Революція креативних індустрій: як маркетинг і менеджмент створюють майбутнє : тези доповідей I Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (24-25 жовтня 2024 р.)*. Хмельницький : ХНУ, 2024. С. 409-412.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти, інші присутні) ГРИГОРУК Павло Михайлович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, аналітики, моделювання та інформаційних технологій в бізнесі, Хмельницький національний університет; ХРУЩ Ніла Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, Хмельницький національний університет; КІНАШ Ірина Петрівна, доктор економічних наук,

професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування, Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу; КУЗЬМАК Олена Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Луцький національний технічний університет, СУДОМИР Світлана Михайлівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки і менеджменту, Відокремлений підрозділ Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут»; відзначили результати наукової новизни та висловили зауваження:

Зауваження:

ХРУЩ Ніла Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, зав кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Хмельницького національного університету:

1. У таблиці 1.1 (с. 30-31) автором наведено трактування концепції «розумне місто» зарубіжними дослідниками, згруповано трактування сутності в розрізі підходів, що є позитивним аспектом, проте, доцільним було б навести підходи вітчизняних дослідників до розуміння цієї дефініції.

2. У п. 1.2 автор розглядає компоненти концепції «розумне місто», яким у роботі в подальшому роззосереджено та нерівнозначно приділяється увага. Недостатньо обґрунтовані складові концепції на предмет їх посилення та активізації зусиль щодо відповідності рівню «smart». Посиленню роботи сприяло б більш повне та згруповане розкриття напрямів, заходів та засобів посилення даних складових; до прикладу, які заходи та засоби необхідно реалізувати для посилення інтелектуального капіталу тощо.

2. Надання даних в рамках однакових часових періодів дало б можливості ґрунтовніше проаналізувати стан та динаміку досліджуваних показників. Такого ж плану зауваження щодо розширення періоду дослідження (зокрема, у таблиці 2.9 автор наводить порівняння складових рейтингу Глобального індексу інновацій України за 2023 рік. Для прослідковування динаміки варто було вказати значення індексу за декілька років).

3. В контексті реалізації концепції «розумного міста» слід було б детальніше дослідити технології та механізми реалізації проєктів, залучення фінансових ресурсів, у т.ч. іноземних інвестицій; напрями покращення інвестиційної привабливості для залучення іноземних інвестицій, а також напрями розвитку співпраці міст-побратимів.

4. Посиленню роботи сприяло б розгляд питання інституційної взаємодії міст із центральними органами влади, а також можливості та проблеми міст в умовах реалізованої реформи децентралізації.

5. Окремі рисунки та таблиці у роботі містять англійські назви країн, організацій, індексів тощо. Вважаємо, що в роботі варто було дотримуватись єдиного підходу подачі матеріалу.

6. До позитивних моментів роботи слід наявність значної кількості рисунків та таблиць, що візуалізують основні положення роботи. Однак, окремі з них є достатньо великими, займають більше однієї сторінки (наприклад, табл. 1.1, 1.3, 2.11, 3.1). Такі таблиці, на нашу думку, варто було розмістити у додатках.

КІНАШ Ірина Петрівна, д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та адміністрування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу:

1. Автор обґрунтовує необхідність опрацювання методичних підходів до оцінювання рівня розвитку та ефективності функціонування «розумних» міст на основі систематизованих підходів (п. 1.3). Однак в подальшому пропонує інструментарій оцінювання рівня інноваційної сприйнятливості територій як передумови їх смартизації.

2. Аналізуючи досвід розвитку смарт-міст (п. 2.1), автор зосередився на досвіді розвинутих країн, що є цінним для вивчення можливостей його використання в Україні. Однак, для забезпечення більш комплексного підходу до розуміння різних моделей впровадження інновацій та адаптації концепції «розумного міста» в різних соціально-економічних контекстах варто було б також розглянути досвід країн, що розвиваються.

3. При обґрунтуванні доцільності впровадження електронної платформи смарт-проектів (Smart City Marketplace) автором не повністю розкрито питання інституційного забезпечення та адміністрування такої платформи, зокрема у визначенні ролей і відповідальності між різними учасниками (органами влади, підприємствами та громадськими організаціями), що може призвести до конфліктів та зниження ефективності в процесах прийняття рішень й управління ресурсами.

4. У п. 3.3 роботи автор зазначає, що «...при оцінюванні інвестиційних проектів «розумного міста» основним критерієм виступає економічна ефективність...» в подальшому уточнюючи, що можуть мати місце і ряд соціальних ефектів. Були б цінними пропозиції автора, обґрунтування заходів, «розумних» проектів, направлених на вирішення соціальних потреб.

5. У роботі автор наводить прізвища зарубіжних дослідників то українською, то англійською мовами. Доцільно було б дотримуватися єдиного підходу.

КУЗЬМАК Олена Миколаївна, д.е.н., професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Луцького національного технічного університету:

1. У роботі концепція «розумного міста» розглядається в загальному контексті, без врахування специфіки міст різного масштабу: малих, середніх і мегаполісів. Такий аналіз дозволив би ідентифікувати специфічні виклики, пов'язані з впровадженням цієї концепції, адаптаційні особливості, а також відмінності в потребах та можливостях цих міст. Це додало б роботі як наукової, так і практичної цінності, адже забезпечило б широкий спектр застосування окремих результатів.

2. У пунктах п.1.1 та 1.2 роботи автор наголошує на важливості участі громадськості в розробці та імплементації проектів розумних міст, однак у подальшому тексті дисертації ця тема не отримує достатнього розвитку, що може знизити значення громадського контролю та участі в процесах, пов'язаних із впровадженням «розумних міст». Рекомендується детальніше розглянути механізми взаємодії органів публічного управління та громадськості на етапах планування, впровадження та моніторингу проектів, зокрема, в контексті

збереження та розвитку соціальних інфраструктур і забезпечення сталості реалізованих інновацій.

3. Відзначаючи ґрунтований аналіз тенденцій розвитку «розумних міст» в Україні та цифрових трансформаций, що відбуваються у суспільстві, доцільно було б дотримуватись єдиного часового періоду для всього дослідження. Змішування даних, що охоплюють різні часові відрізки, може створювати певну неоднозначність у висновках і не дозволяє здійснити чітке порівняння розвитку технологій і інфраструктури на певний момент часу. Врахування єдиного часово-просторового контексту могло б забезпечити більш точне оцінювання темпів і результатів цифрових трансформацій, що сприятиме більшій науковій точності роботи.

4. У п. 3.2 автор описує концепцію створення Marketplace проєктів розумного міста, визначає склад його учасників та основні принципи роботи. Однак, розробка організаційних, інституційних та економічних механізмів його імплементації залишається на загальному рівні. Для посилення роботи було б доцільно більш детально розглянути аспекти створення нормативно-правової бази, фінансування таких ініціатив, а також розробити чіткі механізми взаємодії між різними учасниками (державні органи, приватні компанії, громадські організації). Важливо також зазначити питання забезпечення стабільності та дострокової ефективності роботи такого ринку через відповідні стратегії і регуляції.

5. У пункті 3.3 дисертації автор розглядає методичний підхід до оцінювання ефективності проєктів «розумного міста». Однак робота могла б отримати додаткову цінність за умови практичної демонстрації цього підходу на реальному прикладі або конкретних кейсах з впровадження «розумних» технологій в Україні чи за кордоном. Це дозволило б глибше оцінити дієвість запропонованих методик та їх здатність вирішувати реальні проблеми, з якими стикаються міста під час реалізації таких проєктів.

6. Хоча в дисертації згадується міжнародний досвід, його аналіз є фрагментарним і недостатньо деталізованим. Розширення цього аспекту зокрема через опис найуспішніших проєктів у різних країнах, методологічних підходів та результатів впровадження, дало б змогу порівняти український контекст із глобальними трендами. Це також допомогло виокремити практики, які можуть бути адаптовані до умов України.

7. У роботі варто було б провести більше кількісних розрахунків, які б підтверджували очікувану економічну ефективність або соціальні вигоди від впровадження запропонованих підходів. Наприклад, моделювання економічного зростання або скорочення вуглецевого сліду в результаті впровадження концепції «розумного міста» надало б дослідженню більшої обґрунтованості.

СУДОМИР Світлана Михайлівна, д.е.н., професора, професора кафедри економіки і менеджменту Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Бережанський агротехнічний інститут»

1. На нашу думку, у вступі роботи доцільно було б представити ширший перелік дослідників, які займаються питаннями концепції розумних міст та інноваційного розвитку, оскільки в подальшому автор активно посилається на їхні праці, що підкреслює їх вклад у досліджувані питання.

2. Автор розглядає «розумну економіку» як основу для створення «розумного міста» (с. 45) не приділивши тут належної уваги складовій інфраструктури.

3. Автором наведено приклади міжнародного досвіду реалізації концепції «розумного міста» (п. 2.1). Посиленню роботи сприяв би аналіз конкретних механізмів адаптації цих практик до українських реалій. Це додало б більшої практичної значущості роботи та дозволило б конкретніше окреслити шляхи впровадження подібних проєктів в Україні з урахуванням наявних ресурсів та умов.

4. Відзначаючи ґрунтовний аналіз тенденцій розвитку розумних міст в Україні та цифрових трансформацій (п. 2.2), проведений автором, доцільним було б розширення переліку показників, що відображають інноваційний розвиток територій. Зокрема, варто звернути увагу на динаміку та структуру інвестицій за видами економічної діяльності, джерелами інвестицій тощо. Це дозволило б забезпечити більш комплексний аналіз та детальніше висвітлити чинники, що сприяють інноваційному розвитку регіонів.

5. Посиленню роботи сприяло б висвітлення питання стартап-проєктів і рішень для покращення якості життя (до прикладу в системі водопостачання, переробки відходів тощо).

Результати відкритого голосування:

«За»   5   членів ради,
«Проти»   0   членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує

Олександр КІЗЛЯРУ

ступінь доктора філософії з галузі знань з галузі знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 – «Економіка».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Павло ГРИГОРУК